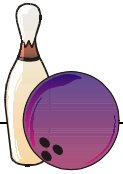

צרוך הצעות לפעילות עם תלמידי ביה"ס העל-יסודי מס' 3

כתובתנו: פר"ח - מכון דוידסון לחינוך מדעי, מכון ויצמן למדע, רחובות 76100
כתובת דוא"ל: npjacki@wisemail.weizmann.ac.il

חנות אסירי 2....

- אולם למשחקי באולינג - מומלץ להזמין לפעילות זוג נוסף (חניך וחונך), להתחרות וליהנות.
- קניון - ביקור וסיום בקניון הוא סוג בילוי נפוץ אצל בני נוער - אפשר להפוך את הבילוי האהוד למנוף של התעניינות בתחומים שונים. כמו למשל... **עיצוב חלונות ראוה** - להתייחס לתכנים ולמוצגים וכן אל האלמנטים האסתטיים.
- **בדיקת הרגלי קניה** - לערוך תצפית ולבדוק כיצד רוכשים לקוחות שונים מוצרים שונים. האם משתנים כמו גיל הלקוחות, מחיר המוצרים, אופי החנות (עממית, יוקרתית וכו'), מבצעי מכירה וכו' - משפיעים על התנהגות הלקוחות בעת רכישת המוצרים.
- **שמות החנויות** - שמות עבריים, לועזיים, שילובים של מלים עבריות עם מלים לועזיות (לי ולה - I VELA וכדומה), האם יש קשר בין שם החנות לסחורה הנמכרת? אפשר גם לערוך **סקר שמות** - מדוע בעלי החנות בחרו בשם כלשהו? (חשוב לשאול באדיבות!)
- בחלק מן הקניונים יש **דוכני מכירה** הממוקמים בשטחים הציבוריים של הקניון ולא בתוך החנויות - אפשר לבדוק - על אילו צרכים באים דוכנים אלו לענות? האם הסחורה הנמכרת בהם היא גם הסחורה הנמכרת בחנויות הקניון? האם המחירים זהים? (יקרים יותר? זולים יותר? וכו'). האם הסחורה הנמכרת בדוכנים היא עונתית (לפני יום האם - מתנות ליום האם, תחפושות לפורים וכו'). האם יש דוכנים המציעים תכניות מנוי לעיתונים? מבצעי הרשמה לקופות חולים? וכו'. שוחח עם החניך על אפשרות החשיפה הגדולה בתוך הקניון, על אוירת היוקרה (לכן אין דוכני הפצה דומים בשווקים העממיים) וכו'. בקיצור, האפשרויות בקניון הן רבות ומגוונות - כדאי לנצל אותן ולחשוף את התלמיד לאפשרויות הגלומות בו.
- **אפשר גם...** לערוך השוואה בין מספר קניונים. לסייר בשוק ולהשוות את השוק לקניון וכו' וכו'.

יוצאים לטיול...

- **האביב בפתח** - הזדמנות מצוינת לצאת אל השטחים הפתוחים מחוץ לעיר וליהנות מהצמיחה ומהפריחה.
- **קומזיץ על שפת הים** - בערב חמים ונעים ניתן לתאם עם מספר חונכים וחניכים נוספים ולארגן קומזיץ. מומלץ להצטייד בגיטרה (או בכלי נגינה אחר), בסיפורים מרתקים, בבדיחות טובות, במשחקי חברה ובהמון מצב רוח טוב...
- **בעקבות בעלי חיים** - אפשר לצאת אל שפת הים - בימים אלו מעטים מאד המתרחצים, ועקבותיהם של בעלי חיים שונים מוטבעים על החול הלח. אפשר לעקוב אחריהם, לבדוק למי הם שייכים? אפשר לחפש סוגים שונים של עקבות ואפשר גם... להמציא סיפור (לדוגמא: אדון סרטן השתגע, כבר מספר ימים רבים הוא מחפש את אהבת חייו, אך זו לא הופיעה. כשכבר נואש מן המצב פגש את... וכו').
- **לאסוף צדפים ואבנים** - פעילות המתאימה לכל גיל. אפשר גם לעודד הכנת אביזרים, קישוטים, תמונות, פסלונים וכו' מקושטים בצדפים מעניינים.

אפשר גם בבית...

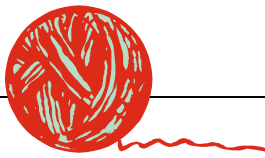

- **מחשבים, מחשבים, מחשבים...**
  - אפשר ללמד שימוש במעבד תמלילים - להכין שעורי בית בעזרת המחשב.
  - אפשר ללמד תכניות גרפיקה שונות ולהכין יצירות כיד הדמיון הטובה.
  - לומדות: ניתן להשיג לומדות שונות בתחומי ידע מגוונים אצל חברים, בספריות, בחנויות.
  - כל תחומי הידע נראים מעניינים יותר כשהם מוצגים על צג המחשב...
  - תוכנות אנימציה: ניתן למצוא (אצל חברים, בני משפחה, בספריות וכו') ולהכין סרטי אנימציה.
  - אם אתה מחובר לאינטרנט - מומלץ לאפשר לחניך "לטעום" את טעם הגלישה.
- **קיפולי ומגזרות נייר** - ניתן לשאול ספרי וחבורות הדרכה בספריות פר"ח.
- **קלפים** - משחקי קלפים שונים דורשים מיומנויות חישוב, הסקת מסקנות, קבלת החלטות וכו'. למדו זה את זה משחקי קלפים מעניינים ומהנים.
- **בניית עפיפונים וטיסנים** - אפשר לשאול ספרי הנחיה והדרכה בספריות.
- **להכין סרט אנימציה** - צריך רק מצלמת וידאו ביתית והמון דמיון. אפשר לצלם ציורים, דמויות מפלסטלינה, בובות מחומרים שונים, להכין חרצופים וכו'.

מרחיבים אופקים

- **צפייה בסרטי טבע** - ניתן לשאול סרטים מרתקים (National geographic). חשוב לצפות, ליהנות ולערוך שיחה אחרי הצפייה.
- **קריאה חופשית** - במדור "**תולעת ספרים**" בעיתון הנוער של פר"ח "**עלי כותרת**" תמצאו המלצות לספרים המתאימים לבני נוער. קריאת ספרים חשובה מאד להרחבת אופקים. אם התלמיד אינו מגלה עניין בקריאה, ספר לו את תחילתו של סיפור השאר אותו במתח... כך אתה עשוי לגרום לו לקרוא את הספר.

- **לוח מודעות:** אפשר להכין לוח מודעות לחדר במספר אופנים:
  - הדבקת טפט על לוח קרטון קשיח (או לוח עץ) והדבקת אטבים קטנים וצבעוניים אל הלוח.
  - ציפוי לוח קלקר בבד. הצמדת הבד ללוח תעשה ע"י סיכות תפירה או סיכות מהדק. את המודעות מצמידים את הלוח בעזרת סיכות צבעוניות (ניתן לרכוש בחנויות לכלי כתיבה).
  - אוספים פקקי שעם מבקבוקי יין. מדביקים אותם בצפיפות על לוח עץ. כך מתקבל לוח מודעות מיוחד ומקורי.
- **רקמה, מקרמה וסריגה:** מי שיוזע איך, מוזמן ללמד את החניך. בספריית פר"ח תמצאו ספרים וחוברות הדרכה.

ציון על חיים

טכניקת הציור על מים היא בעצם יצירת צורות צבעי שמן על גבי מים. זו היא שיטה שהומצאה באירופה לפני כ- 400 שנה ונקראה "מרבלינג" (MARBLING שפירושה "יצירת שיש", זאת מכיוון שהצורות המתקבלות דומות לצורות השיש).

מה צריך? תבנית חד פעמית, צבעי סופר לק (אפשר לנצל כמויות קטנות שנותרו מצביעת רהיטים בבית וכו', אפשר גם... לרכוש בחנויות לחומרי בנין - בקופסאות קטנות מאד), דפי נייר בגודל התבנית, שיפודי עץ, כפיות חד פעמיות, טרפנטין, מטלית קטנה, נייר עיתון.

מה עושים?

- פורשים את העיתונים על משטח עבודה (רצוי בחצר, או במרפסת פתוחה).
- ממלאים את התבנית במים (לא למלא עד הסוף....).
- טובלים שפוד בצבע ומטפטפים על המים. הצבע מתפשט על פני המים.
- אפשר להרים את התבנית לנענע אותה בעדינות על מנת שהצבע יתפשט.
- מוסיפים צבעים וצורות. אפשר "לעזור" לצבע על ידי שרטוט קל בעזרת השפוד.
- אפשר גם... לטפטף כמויות גדולות יותר של צבע (לא יותר מדי) בעזרת כפית.
- אחרי שהצבעים מתפשטים, מניחים בעדינות דף נייר על הצבעים (שצפים על פני המים).
- מרימים את דף הנייר ומניחים לייבוש.
- אפשר לחזור על הפעולה מספר פעמים, לגזור את הצורות ולהדביק כקולאז' גדול של צבעים וצורות.
- צבעים הם חומרים רעילים, אין לשפוך אותם על הקרקע או אל מערכת הביוב. זו הזדמנות נהדרת לשוחח על "פסולת רעילה", על זיהום מי תהום, זיהום סביבתי ועל טיהור מי שפכים (טיהור מים ושימוש במים המטוהרים להשקיה ולתעשייה).
- ומעבר לדיבורים... זו הזדמנות לפעול נכון...
- על מנת לנקות את המים מן הצבעים מניחים נייר עיתון על הצבע, חוזרים על הפעולה מספר פעמים עד שמתקבלים מים נקיים, שאפשר לשפוך אל מערכת הביוב.
- מנקים את משטח העבודה (כתמי צבע יש להסיר ע"י שפשוף במטלית טבולה בטרפנטין).

הוקרים שטרו

שטרות הכסף של מדינת ישראל הם עולם ומלואו. אנו מעבירים אותם מיד ליד, אך לעתים רחוקות אנו בוחנים אותם. יש לשער שהחניכים מתייחסים אל השטרות כמשהו המובן מאליהם. בפעילות זו תוכלו לבחון את השטרות ולגלות את הציורים, הטקסטים, המספרים, הגרפיקה ואת סימני הביטחון.

מה נחקור?

- צבעי השטרות השונים. השטרות צבעוניים מאד, לכל שטר צבע מזהה עיקרי, הם מפוספסים, כל פס הוא בגוון שונה.
- דיוקן בדיו בולט (משה שרת, עגנון, יצחק בן צבי, זלמן שז"ר). מתחת לדיוקן רשומים שמה של האישה, שנת לידה ושנת פטירה. זו גם הזדמנות לדבר על האישים הנ"ל ועל פעלם.
- ציורים (למשל: בשטר 50 ש"ח - מצוירת דמותו של הסופר ש"י עגנון, ארון הספרים שלו, המעמד עליו נהג לכתוב, תצלום של ירושלים).
- טקסט (לדוגמא: בשטר של עגנון: רשימת הספרים של עגנון, קטע של נאומו של עגנון כשקבל את פרס נובל).
- ספרות - ערכו של השטר - כמה פעמים הוא מופיע על השטר? האם הגופנים זהים? האם הצבעים זהים?
- המספר הסידורי של השטר - כמה פעמים מופיע על השטר? היכן? חתימות (של מי?) סימני מים (דמות הדיוקן בפניה השמאלית - מעל לדיוקן בדיו הבולט), התלכדות של שני משולשים משני עברי השטר ויוצרים צורת מגן דוד.
- מעל לדיוקן בראש השטר מצוירים קווים (אופקיים או מאונכים- גם מספרם משתנה לפי הערך הנקוב של השטר) - אלו סימנים המיועדים לעיוורים. נסו למשש אותם. למדו - את ה"צופן", עצמו את העיניים, מששו ונסו לנחש - איזה שטר מצוי בידכם.
- החזיקו את השטרות מול מקור אור. מה רואים? חפשו את חוט הביטחון.
- החזיקו את השטר בצד בו אין ציור של הדמות - תמצאו שם מעין משולש המורכב מריבועים, הביטו במשולש מזוויות שונות ותגלו שהוא משנה צבעים...
- הניחו שניים, שלושה שטרות זה ליד זה - לא משנה אלו שטרות, לא משנה באיזה סדר ותגלו ש: הפסים, הקווים, הציורים וסימני הביטחון ממישיכים אלו את אלו ויוצרים רצף.
- האם אפשר לזייף את השטרות? - אפשר לנסות ולסרוק שטר כלשהו, להדפיס בצבע ולהשוות לשטר המקורי - לבדוק מה חסר בצילום. לשוחח על אמצעי הביטחון השונים.
- זו גם הזדמנות... לשוחח על מי מדפיס את שטרות הכסף, מי מחליט אילו כמויות להדפיס, מה קורה לשטרות שיוצאים מן המחזור וכו'. היכנסו לאתר של "בנק ישראל" - www.bankisrael.gov.il שם תמצאו את קטלוג השטרות והמטבעות של מדינת ישראל מאז היווסדה. כך תוכלו להרחיב את עבודת החקר.